

Tack till Hiertanämnden och Publicistklubben för att jag, med hjälp av stipendiet, kunnat berätta om ett fenomen som saboterar för flickor runt om i världen. I Moçambique har jag mött skolflickor som utnyttjats sexuellt av sina lärare. Det systematiska utnyttjandet kallas "sex for grades" och hindrar flickor från att fullfölja sin skolgång.

1. Har resan bidragit till en väsentlig kunskapsökning om landet och utvecklingens drivkrafter?

Innan resan till Moçambique så visste jag mycket lite om landets förutsättningar och framtid. Efter att jag fått möjlighet att åka till Moçambique har min kunskap breddats bland annat genom samtal med olika organisationer som berättat om vilka utmaningar befolkningen möter i dag. Genom att besöka olika delar av landet har jag också kunnat samla röster från flera olika familjer. Därmed har jag fått en bättre bild av läget i landet idag.

Trots att Moçambique är en av världens mest snabbast växande ekonomier är fattigdomen utbredd. Bland annat Kina investerar till i landet, men villkoren för värdlandet är dåliga.

"Korruptionen är utbredd och regeringen är oförmögen att göra bra en bra deal, alla dealer är dåliga", säger en kvinna med insyn.

Svenskt bistånd har gjort stor skillnad när det kommer till utbyggnaden av det nationella elnätet. Samtidigt när vi mötte flickor i skolor ute på landsbygden så vittnade de om att en av sakerna som de önskade sig mest i skolan var just elektricitet.

Sexuella övergrepp är en av anledningarna till varför bara en av hundra flickor fortsätter att studera på högre nivå i Moçambique.

"Vi ser hur lärarna går på flera andra, även de yngre. De ser vilka som är sårbara och har lägre självförtroende", säger Ana, som egentligen heter något annat.

2. Har resan bidragit till kunskaper om internationellt utvecklingssamarbete?

För att hitta rätt personer och för att få tillgång till vissa platser så har jag samarbetat med barnrättsorganisationen Plan International och deras lokala volontärarbetare i staden Maxixe. Under några dagar kunde jag följa hur de arbetar för att stärka de sociala villkoren för familjer.

Det uppstod en situation där jag tydligt kunde se hur viktigt utvecklingssamarbetet är. På landsbygden i Inhambane besökte jag en trettonårig flicka som hoppat av skolan för att hon blivit gravid. När vi samtalade kom flickans granne förbi och vi kunde se hon var mycket sjuk. Kvinnan var strax över trettio år och hade ensamt ansvar för sina barn. Det yngsta barnet var snart ett år gammalt och kraftigt undernärt. Volontärarbetarna slog larm till socialtjänsten som såg till att kvinnan och hennes barn kunde få komma till en hälsoklinik redan dagen efter. Där kunde personalen konstatera att både kvinnan och barnet hade hiv och de kunde sätta in behandling direkt eftersom att medicinen är gratis. Det var intressant att på nära håll få se när kedjan fungerar och att internationellt ekonomiskt stöd kan göra skillnad på ett konkret sätt.

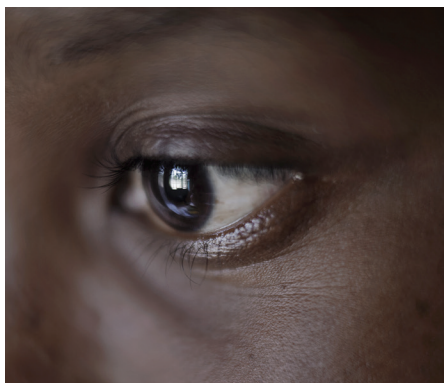
3. Har stipendiet bidragit till ökat eller bibehållet intresse för landets utveckling?

Mitt intresse för landets utveckling har ökat, särskilt när det kommer till frågor som rör flickors skolgång och framtid.

Moçambique är ett av de länder där barnäktenskap är som mest utbredd. Flickor som blir gravida i ung ålder gifts i regel bort med pojken eller mannen som gjorde henne gravid, sedan förväntas hon stanna hemma och ta hand om hushållet. Vissa skolor erbjuder förvisso kvällsundervisning och annan anpassad skolgång, men studierna blir i ofta mycket lidande på grund av tidiga graviditeter, barnäktenskap och olika förväntningar från släkt och familj.

På många platser i Moçambique saknas riktade utbildningsinsatser för att informera om preventivmedel och reproduktiv hälsa. Ofta får inte flickorna den informationen förrän de kommer till hälsokliniken, men då är de redan gravida eller ska föda sitt första barn. En tradition i landet är att när en flicka ska giftas bort så ska flickans familj få pengar eller annat av värde av mannen och hans familj. Ibland utformas önskemålen en lista som kan innehålla alltifrån pengar, till djur, tyger och alkohol. Personal från Plan International menar att detta lägger grunden för ojämlikhet mellan könen och bidrar till att öka risken för våld i hemmet, då kvinnan anses tillhöra mannen. Enligt traditionen har mannens familj köpt flickan och hon förväntas lyda och vara till lags.

I nuläget är ungefär 70 procent av den kvinnliga befolkningen i landet inte skriv- och läskunnig. För att landet ska komma på fötter ekonomiskt och därmed öka de sociala förutsättningarna måste den siffran ner. Att garantera unga flickor en trygg och säker skolgång är en åtgärd, och där finns det mycket arbete kvar. Inte minst var gäller mitt bevakningsområde "sex for grades". I skolor för elever i åldrarna 12-18 år är det vanligt att lärare förgriper sig på sina elever, larmar barnrättsorganisationer. Jag har mött flickor som dagligen genomgår en kamp mot sina lärare som tycker sig ha rätten till flickornas kroppar.

"Jag hör hur lärarna pratar om oss, de slår vad om vem som kommer kunna ha sex med en tjej först", Laura, 16 år. Laura heter egentligen något annat.

4. Har stipendiet bidragit till ökat eller bibehållet intresse för utvecklingsfrågor och internationellt utvecklingssamarbete?

Genom att jag på plats fått ta del av flickors vardag i Moçambique har mitt intresse för utvecklingsfrågor och internationellt samarbete ökat. Jag kommer att fortsätta arbeta journalistiskt med utvecklingsfrågor som rör flickors rättigheter, gärna under längre perioder från olika områden i världen. Jag vill gärna återbesöka Moçambique.

I Moçambique finns många hinder för en flicka att slutföra sin utbildning och i förlängning ta sig ur fattigdomen. Hindren handlar exempelvis om brist på kunskap inom sexuell och reproduktiv hälsa, vetskapen om rätten till sin egen kropp, vetskapen om att mannen som trakasserar och våldtar begår en olaglig handling och kanske om främst om vetskapen att varje flicka har rätt att säga nej till en man. Det är några av frågorna jag fortsätta arbeta med.

5. Har resan resulterat i produktion?

Tillsammans med reporter Frida Svensson lyckades jag sälja in två reportage. Ett längre reportage till Svenska Dagbladet om "sex for grades" och ett kortare reportage till Svenska Dagbladet Junior om hur fotboll stärker flickors självförtroende och får dem att fortsätta sin skolgång.

Reportaget om "sex for grades" hittas här:

<https://www.svd.se/skolflickorna-hotas-med-underkant-om-de-vagrar-sex>

Fotbollsreportaget har ännu inte publicerats.

Cecilia är lagets bästa spelare, men hon får bara spela fotboll om hon går i skolan. Det är klubbens viktigaste regel. Hennes familj har inte råd med skoluniform och böcker, men det får Cecilia av klubben.